

Lugupeetud RKIK peadirektor

(koopias Rahandusministeerium, Konkurentsiamet)

Käesolev pöördumine esitatakse mitme riigihankel 302269 „Sporditarbed Kaitsevääle“ osalenud pakkuja ühisavaldusega eesmärgiga taotleda kõnealuse hanke peatamist ning järelevalve- ja uurimismenetluse algatamist seoses hankemenetluse läbiviimise ja otsuste tegemisega.

Pöördumise eesmärk on juhtida tähelepanu kontrollitavatele ja dokumenteeritavatele asjaoludele, mis viitavad võimalikule hankemenetluse õigusvastasusele, tehniliste nõuete ebaõigele kohaldamisele ning hankija kontrollikohustuse sisulisele täitmata jätmisele. Pöördumise sisuks on taotlus sõltumatuks ja sisuliseks kontrolliks.

I. Tehnilise vastavuse sisuline probleem

Hankedokumentides on hanke objekti uisusuuskade võrdlusalusena selgesõnaliselt nimetatud: „Fischer Carbonlite Skate Plus IFP või sellega samaväärne“

Pöördumisele lisatud eksperthinnangu kohaselt: IFP (Integrated Fixation Plate / Turnamic) on tehases suusale püsivalt integreeritud konstruktiivne element, mitte lisatarvik; IFP-süsteem määrab sidemete ühilduvuse ja kasutusloogika ning ei ole asendatav NNN, NIS-, kruvitavate ega adapterlahendustega; tehasest IFP-siiniga uisusuuski toodavad ainult Fischer ja Rossignol eliitseria mudelitel; muud süsteemid ei ole funktsionaalselt ega tehniliselt samaväärsed.

Sellest tulenevalt esineb põhjendatud alus järeldada, et pakkumused, mis ei sisaldanud Fischer või Rossignol IFP-süsteemiga uisusuuski, ei vastanud hankedokumentides sätestatud tehnilisele nõudele ning oleks tulnud tunnistada mittevastavaks. Selle tegemata jätmine seab kahtluse alla vastavushindamise õiguspärasuse ning kahjustab pakkujaid, kes esitasid tegelikult nõuetele vastava pakkumuse.

Juba 2024. aastal tehtud vastavushindamisest nähtub, et hindajate hulgas ei olnud murdmaasuusatamise tehnilist pädevust omavat eksperti, kes oleks mõistnud, mida tähendab IFP (Integrated Fixation Plate) konstruktsioon suusal.

Seda kinnitab hankija esindaja Anu Vasara seisukoht, mille kohaselt sobivad NIS- või NNN-tüüpi sidemed Fischer IFP-suuskadele. Tegemist on tehniliselt väärarusaamaga, kuna IFP ja NIS on konstruktiivselt erinevad kinnitussüsteemid ning NIS/NNN sidemeid ei ole võimalik ja vajalik IFP-siinile paigaldada, mis välistab samaväärsuse.

Selline eksimus ei ole tõlgendusküsimus, vaid viitab asjaolule, et vastavushindamine ei saanud põhineda pakutud toodete tegelikul konstruktsioonil ega füüsilisel kontrollil. See omakorda seab kahtluse alla nii tehnilise vastavuse hindamise sisulisuse kui ka järelduse, et pakutud lahendused olid hankedokumentides nõutuga samaväärsed.

Seega oli 2024. aastal kannatajaks ettevõtte, kes pakkus Fischer IFP suuski, sama muster kordus 2025. aastal.

II. Ebanormaalselt madala maksumuse sisuline kontroll (RHS § 115)

Võitjaks tunnistatud pakkumuse kogumaksumus oli võrreldes teiste pakkujatega märkimisväärselt madalam.

Arvestades, et: sisendhinnad uisusuuskade ja sporditarvete turul on pakkujatele sisuliselt võrreldavad; tehniliselt nõuetele vastavad IFP-süsteemiga uisusuusad moodustavad hanke maksumusest olulise osa; tehniliselt erineva lahenduse kasutamine annab märkimisväärse hinnaeelise,

oli hankijal kohustus hinnata, kas tegemist on ebanormaalselt madala maksumusega pakkumusega ning kas see on teostatav hankedokumentidele vastaval viisil. Pöördumise esitajatele teadaolevalt piirdus hankija üldsõnaliste menetluslike selgitustega ega viinud läbi sisulist ja dokumenteeritud kontrolli, mida RHS § 115

eeldab.

III. Pakkujate majandusliku ja sisulise suutlikkuse ning rahastamise läbipaistvuse kontrollivajadus

Lisaks tehnilisele vastavusele esinevad asjaolud, mis vajavad kontrollimist, et hinnata pakkujate tegelikku suutlikkust hanget täita:

pakkujate varasem põhitegevus ei ole olnud seotud hanke põhiesemeks oleva sporditarvete laia sortimendi müügiga; pakkujal puudub avalikult kontrollitav tooteportfell ja jaehinnastik, millele tugineb hankes nõutud 25% allahindlus; pakkujal on esinenud riiklike maksukohustuste täitmise viivitusi, mis tõstatab küsimuse finantsvõimekusest; väga laia sortimendi pakkumine madala hinnatasemega eeldab ulatuslikke tarneaahelaid ja rahastust, mis ei ole hankemenetluses läbipaistvalt selgitatud.

Need asjaolud ei tähenda iseenesest rikkumist, kuid käivitavad hankija ja järelevalveasutuste kontrollikohustuse.

III.5. Ostudokumentide kontroll kui proportsionaalne ja kiire kontrollimeede

Pöördumise esitajad juhtisid hankija tähelepanu juba 2024.–2025. aastal kirjalikult võimalusele teostada lihtne, kiire ja proportsionaalne kontroll, et hinnata pakkujate tegelikku suutlikkust ja tarneaahelate toimimist.

Konkreetselt tehti ettepanek kontrollida 2024–2025. aastal võidetud ja täidetud hangete ostudokumente, eelkõige arveid ja tarnepartnereid, mille kaudu hangete raames kaup soetati.

Arvestades, et nimetatud perioodil on pakkujate võitnud ja täitnud riigihankeid ligikaudu 400 000–500 000 euro väärtuses on loogiline ja tavapärane eeldus, et sellise mahu ja laia sporditarvete sortimendi teenindamiseks peab pakkujal olema arvestatav hulk sõltumatuid tarnepartnereid ja finantsvõimekus.

Sellise kontrolli tulemus oleks olnud objektiivselt hinnatav: mitmekesine ja sõltumatu tarneaahel hajutaks kahtlused pakkujate suutlikkuse ja sõltumatuse osas; ostude koondumine ühe konkreetse ettevõtte juurde looks põhjendatud aluse hinnata, kas tegemist on näiliku pakkujaga või hankepassides kajastamata tegeliku täitja kasutamisega.

Hoolimata sellest, et tegemist oli kõige vähem sekkuva ja kiireima kontrollimeetmega, otsustas hankija sellist kontrolli mitte läbi viia ning piirdus formaalse seisukohaga.

Kontrolli tulemusel võib osutuda vajalikuks hinnata ka rahastamise allikate ja tegelike kasusaajate läbipaistvust, sealhulgas seda, kas hankepassis kinnitatud finantsvõimekus vastab tegelikele rahavoogudele.

IV. Menetluslik ajastus ja õiguskaitse tegelik kättesaadavus

Pakkujate hinnangul ei olnud päringutele vastamise ja otsuste tegemise ajastus juhuslik, vaid kujundatud viisil, mis objektiivselt piiras pakkujatel õiguskaitsevahendite kasutamist.

Hankija vormistas otsuse eduka pakkujate võitjaks juba 16.12.2025. Pakkujad said sellest teada avalike teadete kaudu 20.12.2025

Hankija: vastas sisulistele päringutele valikuliselt või jättis hoopis vastamata; hankija ei avalikustanud pakkujate poolt saadetud küsimusi, ehkki see oli pakkujate soov; tegi sisulise otsuse vahetult enne pikka pühadeperioodi; edastas osale pakkujatest formaalsed vastused alles pärast hanke otsuse tegemist või jättis küsimustele vastamata.

Sellise ajastuse koostmõjul vähenes reaalselt võimalus konsulteerida juristidega ning hinnata vaidlustamise perspektiivi enne vaide esitamise tähtaegade möödumist. Kuigi formaalselt võisid tähtajad olla järgitud, tuleb hinnata, kas pakkujatele oli tagatud reaalne ja tõhus õiguskaitse, mitte üksnes teoreetiline võimalus vaide esitada.

V. Taotlused

Eeltoodust tulenevalt palume: peatada kõnealune riigihange kuni esitatud asjaolude kontrollimiseni; algselt algatada järelevalve- ja uurimismenetlus tehnilise vastavuse hindamise, ebanormaalselt madala maksumuse kontrolli ning pakkuja suutlikkuse, tarneahelate ja rahastamise läbipaistvuse osas; hinnata, kas hankemenetluses on järgitud riigihangete seaduse põhimõtteid, eelkõige läbipaistvust ja pakkuja võrdset kohtlemist; teostada Spordipartner Trading OÜ RKIK kõikide 2024-2025 a. võidetud hangete ostuarvete kontroll;

Palume kirjalikku vastust, kas esitatud asjaolude pinnalt algatatakse järelevalve- või uurimismenetlus, kas menetluses nähakse ette pakkuja ja nende tarnepartnerite küsitlemine ning ostudokumentide kontroll ning millal pöördumise esitajad saavad menetluse käigust ja tulemustest teavet.

Käesolevale pöördumisele on lisatud dokumendid, mis võimaldavad kõiki asjaolusid objektiivselt kontrollida.

Oleme valmis andma lisadokumente juurdluse läbiviimiseks.

Lugupidamisega

Riigihankel „Sporditarbed Kaitseväele“ osalenud pakkuja nimel

Baltimpeks OÜ
Tarmo Kajandi

Sportfever OÜ
Alvar Albi

Duo Invest OÜ
Martin Jürgenson

AT Sport OÜ
Merle Kale

Sandal OÜ
Aivo Liiv